

84(ЧВКР)6
11-19

Артем Чапай

ТАТО В ДЕКРЕТІ

Про що не питають жінок

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)
Ч19

Художник *Ірина Потапенко*

Ч19 Чапай А.
Тато в декреті / Артем Чапай ; худ. І. Потапенко. —
Х. : Віват, 2016. — 160 с. : іл.
ISBN 978-617-690-720-6

«Тато в декреті» — концентрат років особистого досвіду батька двох синів, зокрема року з гаком у відпустці з догляду за дітьми. Як можна водночас відчувати ніжність і скреготати зубами від того, що тобі «виносять мозок»? Чому, навіть пішовши в декрет, чоловік лишається у привілейованому становищі порівняно з жінкою й чому Україна просто-таки створена для чоловіків із немовлятами? Просякнута іронією, книжка висвітлює різні аспекти декрету та ранніх стадій татівства.

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)

ISBN 978-617-690-720-6

© Чапай Артем, 2016
© ТОВ «Видавництво «Віват»», 2016

«А вам не важко з двома!»

Чомусь в Оксани цього не питали. Ну, може, поспівчували раз або два. Приватно. Але не брали інтерв'ю. Не запрошували на радіо. Не просили писати колонки. Поки Оксана сиділа в декреті, я працював репортером і щотижня був у роз'їздах, а вона — з двома дітьми, один із яких щойно народився. Банально.

Справді, про що питати жінку в декреті? Навіть якщо їй, наприклад, при дитині доводиться по телефону розшукувати, куди саме чоловік потрапив у полон. І не плакати, щоб не налякати маля, коли воно питає:

— Мамо, а де тато?

Хто розпитує жінок у декреті? Це ж банально.

Але варто було нам з Оксаною помінятися:

— Алло, чи не могли б ви прийти на ефір?

Усе-таки батько з двома в декреті — у наших краях екзотика.

Я вже навіть придумав стандартну відповідь:

— Це більше характеризує наші краї, ніж мене.

— То як вам, важко самому з двома?

Чесно: якби довелось годувати груддю — я б не впорався. Зламався б.

Саме тому ми з Оксаною помінялись аж через дев'ять місяців після народження молодшого. Він тоді їв молоко лише на ніч. А відколи перевели на каші та пюре — яка дитині різниця: мама чи тато?

Різницю відчувають самі тато й мама. Коли в декрет пішов я, чоловік, — ми втратили фінансово. Збіг? Не думаю.

Так, чоловікові з двома буває важко. Наприклад: ліфт знову застряг і треба йти на дев'ятий поверх пішки. Молодший на руці. Старший за руку:

— Тату, я втомився! Хочу теж на ручки!

Або з нашим чудовим громадським транспортом. У суботу чи в неділю, якщо в Оксани термінова робота, їдеш в ігрову «кімнатку з поїздами». Туди можна здати на дві години старшого, щоб залишитися з однією дитиною. Але наш великий дитячий візок у маршрутку типу «Богдан» не влазить. Автобуси в неділю — раз на сорок хвилин. І після кількох експериментів їздиш без візка. Молодший на руці, старший за руку. Щоправда, є плюс, незвичний для чоловіка: тобі поступаються місцем!

Або з нашим хамством. Кума в обласному центрі не змогла записати старшу доньку в дитсадок у своєму районі, тож їй доводиться возити дитину через півміста. Їде з маленьким візочком у годину пік автобусом, а півтора місячний молодший син — у переносці. Просить на зупинці дати їй вийти, а якась тітка:

— Ото лізе в автобус із дітьми!

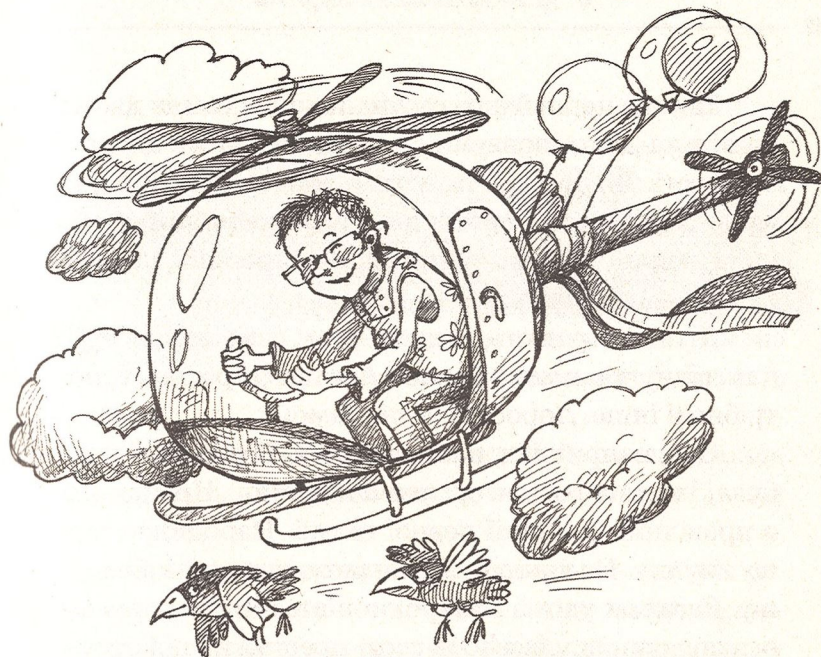
Або з нашою тонко продуманою інфраструктурою. Зазираєш у жерло підземного переходу: ура, є рампа! Спускаєшся: упс! За поворотом — іще одні сходи й пандуса нема. Це була пастка! Рипиш зубами, напружуєшся й зносиш візок із дитиною.

Цікаво, в якій з описаних ситуацій жінці легше? Просто хто ж її питає.

Жінка, мабуть, десь обере іншу стратегію. Замість пітніти й матюкатися під носа, несучи візок сходами, вона зачекає на перехожих і звернеться по допомогу. Замість їхати в «кімнатку з поїздами» залишиться біля будинку.

Та Україна просто-таки створена для тат у декреті! Хто не пересувався з дитячим візком у наших умовах, навряд чи уявляє, скільки доводиться його перетягувати й переносити. Найбільші міста ще сяк-так пристосовані — а от у райцентрах... Друзі розповідають, як, аби не скрутити колесо вісіркою, маневрують візочками з дітьми поміж машин по проїжджій частині, бо тротуар присутній хіба пунктирно, а на узбіччях, поміж ям, запарковано автомобілі. Реклама: декрет для чоловіка в Україні — чудова нагода підкачатися!

Крім того, з чоловіком малоймовірні пригоди, подібні до описаної моїми друзями: одного разу людина на останньому місяці вагітності гуляла зі старшим, півторалітнім сином. А у півторалітніх хлопчиків фізичний розвиток дуже випереджає розумовий. І от син вирвався з майданчика й весело побіг від мами в бік дороги. На крики «Стій!» не реагував, а вагітна жінка не могла наздогнати дитину.

На щастя, в останній момент хлопчика впіймав чоловік-перехожий.

Досі ми говорили тільки про фізичні труднощі. Вони найлегші. Є психологічні.

Кілька разів я лишався сам на кілька діб, поки дружина їздила в закордонні відраження.

— Тату, а де мама?

— Полетіла на роботу на літачку!

Старший син витріщив очі.

Він довго ще, коли приходив із садочка, а мами не було, припускав:

— Мама вже летить із роботи до нас... на вертольотику!

А я починав насвистувати музичну тему з *Mission Impossible*.

Так от, першого разу, лишившись сам із двома на кілька дів, я зрозумів, як людина може здуріти в декреті. Як то кажуть, діти — квіти життя. Проте якщо займатися виключно «квітникарством» — із квітникарем може зчинитись і депресія, і психоз, і навіть кондрашка.

Діти — радість, однак для самоздійснення, для відчуття повноцінності життя дорослому потрібно й інше. Дорослий — так само.

Ось, наприклад, наша подруга. Свого часу вона була, можна сказати, знаменитістю. Працювала в провідній компанії певної галузі. Народила старшу дитину. Не виходячи з декрету, народила молодшу. Загалом удома вже років п'ять. Чи більше. Аж ось позначила у facebook свою престижну роботу як «колишня». Психологічно важке рішення.

Але ж вона жінка, берегиня сім'ї і таке інше! Натомість «настоящий мужчина должен».

І діти — лише частина прописаного, хто що «должен». Якось підслухав одну маму. Скаржилась іншим, що години по дві-три на добу проводить біля плити, бо чоловік щодня вимагає нову м'ясну страву, аргументуючи:

— Я ж заробляю гроші!

Мені легше. Відкрию страшенну таємницю: я досі варю тільки щось простеньке, типу сосисок із макаронами. Складні речі, на кшталт супу чи плову, досі готує Оксана. І не вимагає від мене, щоб на час її повернення з роботи була вечеря «с первым, вторым и компотом». Мені простіше, я вісім років тому прийняв правильне рішення: одружився з жінкою. Вигідно.

І взагалі — чоловікові в побуті легше. Наприклад, ми з моїми трирічним і однорічним брудними, пітними мужиками можемо тижнями, а за крайньої потреби й місяцями не прибирати. А раптом мама не витримає бруду й від злості пропилососить?

Тож не треба думати, що все ідилічно, якщо тато пішов у декрет. Ось нещодавно посварилися. Оксана таки пропилососила. А потім, за кілька днів, просить мене:

— Ну прибери хоч у туалеті й ванній. Якщо ти з дітьми, це не означає, що можна нічого більше не робити.

Прибирати санвузол із однорічним помічником — завдання вищого рівня. То, як мавпеня, молодший син пробує видряпатися на тебе по ногах — натомість стягує з тебе штани до колін. То, скориставшись нагодою, кидає у відкритий унітаз м'ячик. Подивитися, як він там булькне.

Утім, насправді прибирання тривало хвилин п'ятнадцять. Тут річ не в часі, а в лінощах. Та в різних «поняттях». Дружина апелює, нагадуючи про мою матір, яка виростила аж чотирьох дітей:

— Уявляєш, якби твоя мама не прибирала, бо треба дивитися за дітьми? Що в хаті робилося б?

До речі, про мою маму, та й про Оксанину. У перший рік після народження молодшого сина ми з двома дітьми без бабусь просто не вижили б. Узагалі, у нашому суспільстві «інститут бабусі» настільки важливий, що хоч відкривай державний Інститут Бабусі. З великих літер. А можна капслоком. Звісно, в Інституті Бабусі слід відкрити й Управління

Дідуся — але хай кожен сам оцінює відносну значущість цього Управління.

Так от, повертаючись до санвузла. Щоб змусити себе приборати, я пробую думати про маму, а натомість згадую ПХД («парко-хозяйственный день», по-армійському) і прапорщика Величка, який перевірвав казарми в академії СБУ. Темна сторінка моєї біографії.

Ось прапорщик Величко проводить білою серветкою між трубами під раковиною. На серветці, ясна річ, лишається пилюка. Прапорщик Величко вибалушує очі й фальцетом, ніби йому щойно відрізали яйця, верещить:

— Курсант! Без увольнення! Три часа ПХД!

Словом, тут свої, чоловічі, травми.

Але я відволікся від дітей, наразі час закінчувати. Бо поки тато, відвівши старшого сина в садок, зачинився й пише про свій екзотичний героїзм, із молодшим сидить — хто би ви думали?!

Оксана паралельно, чую, намагається вирішувати по телефону робочі питання.

Годі, годі, продовжу писати іншим разом, бо зараз маленький утік від мами й уже під моїми дверима:

— Тяп-тяп-тяп!